

FŐVÁROSI ÜGYEK.

A fővárosi átíratási díj.

A városi átíratási díj jogosulatlan voltával foglalkoztunk a minap. A nagy közönséget méltánytalanul zaklató eljárásról egy kiváló szakember a következőket írja:

Szomorú valóság, hogy a város az átíratási díjjal a nagyközönséget megkárosítja. De a nagyközönség nemcsak az állami illeték alapjául szolgáló érték és a külön városi becslés alapján megállapított forgalmi érték közötti különbséget egyszázalékos városi átíratási díj kicsi összegével, hanem a főváros által szedett *egész átíratást díjjal* károsodik s ez az összeg már szép summára rug.

A dolog lényege ugyanis az, hogy az átíratási díj szedéséhez való jogot az 1872. XXXVI. törvény 10. szakasza állapítja meg, de ezt a jogot e törvény a kormány előzetes engedelméhez köti.

A főváros az egyszázalékos átíratási díjat a budai helytartótanácsnak egy 1852. évi — tehát az

abszolutizmus idejéből való — engedelme alapján szedi. Az önkényuralom idejében adott engedelem azonban az 1872. XXXVI. törvénycikk 10. szakasza által megkövetelt kormány-engedelmet nem pótolhatja és nem helyettesítheti, mert a törvény az alkotmányos magyar kormány engedelmét kötötte ki föltétellel gyanánt.

Ily körülmények mellett tehát nem, az a lényeg, hogy a fővárosi átíratási díj járuléka-e az állami illetéknek, hanem, hogy a fővárosnak nincsen kormányjövahagyással ellátott olyan szabályrendelete, amely a főváros hatóságát az átíratási díj szedésére följogosítja.

Teljesen analog példa erre az állami házadó és a házadó után előírható községi pótdadó is. A míg ugyanis az ujonan épített házak ideiglenes állami házadómentességben részesülnek, ez az adómentesség az állami házadó után járó községi pótdóra egyáltalában nem terjed ki. Bizonyos esetekben állami illeték vagy egyáltalában nem, vagy nem teljes összegben jár, vagy járt; ily esetekre tehát csak a szabályrendelet, vagy külön törvény rendelkezései lehetnek csak irányadók.

József királyi herceg és a közmunkatanács esetében az 1908. évi XLVIII. törvény 7. szakasza a bélyeg és illetékmentességet állapítja meg, de a mentességet nem terjesztette ki és nem is terjeszthette ki a fővárosi átíratási díjra, mert se külön átíratási díj szedésére, se az állami illeték után egyéb díj, vagy járulék szedésére a fővárosnak kormányengedeleme nincsen.

A közigazgatási bíróság tehát idegen térre tévedett, a mikor törvény és irányadó fővárosi szabályrendelet, illetőleg kormányengedelem hiányában kimondotta ítéleteiben azt, hogy a fővárosi átíratási díjat a főváros hatósága az állami illeték járuléka gyanánt jogosultan szedi.

Az is nagy kérdés, hogy a mennyiben az 1852. évi helytartótanács az akkor még Budával nem egyesített Pest városának adott engedelmet az átíratási díj szedésére: a két város és Óbuda egyesítése óta lehetett-e ezt a pesti oldalon is jogosítatlanul szedett átíratási díjat a budai és óbudai oldalra is kiterjeszteni?

Ha tehát a főváros urai az alkotmányosság helyreállítása után 43 esztendővel a fővárosi egy százalékos átíratási díj ügyét végre valahára rendezni kívánják: igen bölcsen teszik nemcsak azért, hogy az abszolutizmusnak ezt a maradványát kiirtsák közigazgatásukból és a polgárokat — ha már megterhelik — legalább törvényesen és ne jogosulatlanul terheljék meg, hanem azért is, mert az 1909. évi XII. törvény életbeléptetése után — a mikor az átíratási díjat már ennek a törvénynek 14. szakasza alapján állami hatóság írja elő — nem akad állami közeg, a ki az 1872. évi XXXVI. törvény 10. szakaszával és az 1909. évi XII. t. c. 14. szakaszával is kötelezővé tett kormányengedelem hiányában ezzel az ominózus átíratási díjjal a polgárokat jogosulatlanul megterhelje.